

Zemědělská škola

PŮDOHOSPODÁRSKA

04

83. ROČNÍK
PROSINEC 2020

SVÁTEČNÍ

krajina

#130116000#

edi to rial

Michal Petřík
editor

Když se řeknou Vánoce, někdo by mohl vidět jen uspěchaný svět, jehož obyvatelé stále více žijí ve městech, která nekonečně rozšiřují do všech světových stran a stále více orné půdy zastavují jako sklady pro své vánoční dárky.

Naštěstí nám však na mysli ještě stále vyvstanou i přetrvávající a nikoliv jen přežívající vánoční tradice. Vánoce jsou díky nim alespoň malým přenesením venkova i do těch největších měst. Tradice nám ukazují, co vždy bylo a je nejdůležitější – sounáležitost člověka s přírodou. Nejen většina vánočních tradic má svůj původ ve skromném životě na venkově, který byl zcela závislý na sepětí člověka s krajinou a její úrodou. Více se o některých zvycích, které se dodržovaly na každém hospodářství, dočtete na dalších stránkách tohoto čísla. A přestože část těchto zvyků již vymizela, jsou všechny nejpoblíbenější současné tradice i Vánoce samotné bytostně spojeny s dary naší Země a nikoliv s dary z dalekých továren. Největší radost a vánoční atmosféru dokáže vykouzlit pár lokálních produktů, oříšek je toho zdárným důkazem. A tak by to mohlo být i zbylé dny v roce. Protože lokální a udržitelná cesta by se měla stát naší novou tradicí v každodenním životě.

prosinec 2020 +obsah

04

FAKTA

Odlehčená a nenáročná minutka na rozjezd. Zajímavé informace, které z vás udělají malou, ale opravdu malou chodící encyklopedii.

06

PŘÍBĚH

Vánoční čas je ideální k tomu, připomenout si příběh jednoho z absolventů, který se na zemědělství umí podívat z jistého speciálního nadhledu.

12

ANGLIČTINA

I když je stále komplikované dostat se za hranice, tak umět cizí jazyk se bude hodit vždy. V čísle se podíváme na to, jak EU přispívá k ochraně naší přírody.

14

CESTOVÁNÍ

Jedeme na výlet! Tentokrát nás čeká zajímavé místo, jehož správu a péči zajišťují Lesy České republiky. Chcete vědět jaké?

24

AKTIVITY ŠKOL

V těchto měsících vás pravidelně seznamujeme s tím, jak školy zvládají aktuální situaci. V tomto čísle se podíváme do škol v Blatné a Klatovech.

→ 04/83

vydává

Ústav zemědělské ekonomiky a informací,
Mánesova 1453/75
120 00, Praha 2

editor

Michal Petřík

e-mail

petrik.michal@uzei.cz

telefon

+420 222 000 381

spolupracuje
s Agroinstitutem Nitra,
Akademická 4,
949 01 Nitra

e-mail

zuzana.horvathova@
agroinstitut.sk

design

Ginger & Fred

22

KALENDÁŘ

Bohužel v těchto dnech je konání všech akcí omezeno, proto informujeme jen o konkrétních opatřeních.

28

ZEMĚDĚJSTVÍ

Nové informace pro odborníky na svých místech a především na místech vzdělávacích a vědeckých.

ŠTĚDRÝ DEN PRO VŠE ŽIVÉ

Období Vánoc bylo vždy spojeno i se slavnostmi zimního slunovratu a ty byly zase úzce spojeny se zemědělstvím. Není proto divu, že se ustálilo mnoho zvyků, které se v různých lokálních podobách dodržovaly na většině hospodářstvích. Našli jsme například ty, které se držely na jižním Plzeňsku. Hned ráno nasypala hospodyně kousek chleba s česnekem houserovi, kohoutovi a psovi. To proto, aby byla zvířata čilá a bdělá. Poté dala do ošatky slípkám zrní, a když ty nevynesly z obruče ani jedno zrnko, ale naopak na místě všechny sezobaly, mělo se za to, že budou celý příští rok držet pohromadě a nebudou zanášet. Na prostřený stůl se položil chléb s kouskem lnu, aby se vyhnul domu nedostatek. Pak hospodyně hodila do každé světové strany zrníčko hrachu, aby k nim do domu nemohla meluzína. Když zadělala vánočku, omnula si ruce o stromy v sadě, aby ty dobře nesly, a kousek vánočky pak vhodila do studny, aby voda v ní zůstala hojná a čistá. Naši předci rovněž často dodržovali zvyky, které jsou u nás rozšířeny dosud, například rozkrajování jablka.

OLIV

VÁNOCE VZHŮRU NOHAMA

První vánoční stromeček byl podle dochovaných záznamů ozdoben v roce 1510 v lotyšské Rize. Odtud se tento zvyk dostal do německých zemí a dále pak i k nám. První stromeček v Česku postavil a ozdobil v roce 1812 režisér pražského Stavovského divadla Leibich, jenž byl původem z Bavorska. Ozdobený stromeček se svíčkami je běžný až v od poloviny 19. století. Dříve se také stromeček v domácnostech zavěšoval vzhůru nohama od stropu.

COOLTURA

Okolnosti končícího roku jsou bohužel všem známé, nepřinášíme proto v tomto čísle výjimečně žádné doporučení na zajímavou kulturní událost. Jejich konání bylo z velké části zrušeno. Nicméně většina akcí, které vám zde každý měsíc doporučujeme, se vztahuje k přírodě, krajině, zemědělství. Výstavy v muzeích, přednášky či exkurze v dřtivé většině pojednávají o venkovních fenoménech, přesto se konají v interiérech. Tentokrát je tedy čas jít se podívat na vše v reálné podobě. Vyrazte do živých muzeí, starých pralesů na Šumavě, v Jeseníkách, kdekoliv jinde v přírodě pak objevte obrazy, které nezachytí sebelepší malíř či fotograf a poslouvejte zajímavější zvuky, než které uslyšíte na koncertě světových hvězd. Nebo jděte tam, kde doslova „uslyšíte ticho“. Protože Vánoce jsou časem klidu. To vše zcela zdarma a na čerstvém vzduchu.

VÍTE, ŽE...

se změnou klimatu se zimy stávají teplejší a Vánoce jsou často tzv. na blátě? Kdo chce zažít bílé Vánoce musí se vydat do hor. Jenže zimy jsou často teplotně nadprůměrné i tam a tak ani pár set výškových metrů nezaručí teploty, při kterých by se déšť proměnil v materiál na stavbu sněhuláka či alespoň pár koulí. Vánoce na blátě se tedy stávají normou, bohužel to je jen jeden z mnoha dárečků, které nám přináší oteplování planety.

ZAJÍMAWÉWÉWÉ

Je opět čas dát si přestávku od prohlížení internetu, proto tentokrát rubriku opět věnujeme offline světu. Nahlédneme do fondu Knihovny Antonína Švehly, třetí největší zemědělské knihovny na světě. Při vyhledávání hesla Vánoce nám jsou schopni na výdejní pult (či v době koronavirových omezení do výdejního okénka) připravit několik zajímavých knih. Můžeme doporučit především knihu Evropské Vánoce v tradicích lidové kultury od autorek Věra Frolcové a Evy Večerkové. Kniha líčí kulturní tradice spojené s oslavou Vánoc národů evropského Západu a Východu. Mnohé se dochovaly do současnosti a mají křesťanské i mimokřesťanské kořeny. Kapitoly odhalují pozůstatky pohanských slavností spojených se slunovratem, s novoroční magií a hostinami uprostřed zimy; patří k nim obřadní spalování vánočního polena, pečení velkých kulatých chlebů nebo koledování. Zvláštní pozornost věnují autorky kultu Kristova narození, jak se projevuje v písních, betlémech a hrách. Další knihy najdete na www.kas.uzei.cz, a to je vlastně zajímavá stránka

MEZI FARMOU A FAROU

TEXT IRENA PULICAROVÁ | FOTO ARCHIV

KAMIL STRAK JE KATOLICKÝ KNĚZ, POCHÁZEJÍCÍ Z PODHŮŘÍ NÍZKÉHO JESENÍKU. ZA SEBOU MÁ STUDIUM STŘEDNÍ ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLY V OPAVĚ A TAKÉ LÉTA PROŽITÁ V ZEMĚDĚLSTVÍ, V NĚMŽ PRACOVAL PŘED SVÝM NÁSTUPEM NA TEOLOGICKOU FAKULTU. JAKO KNĚZ SE TĚMĚŘ PATNÁCT LET VĚNOVAL MLADÝM LIDEM V OSTRAVSKO-OPAVSKÉ DIECÉZI – PRO NĚ A SPOLU S NIMI PŘIPRAVOVAL VÍKENDOVÉ ČI PRÁZDNINOVÉ AKCE, KURZY, WORKSHOPY A SETKÁNÍ V KŘESŤANSKÉM DUCHU, NA KTERÉ MNOHO LIDÍ VZPOMÍNÁ VÍC NEŽ VDĚČNĚ. PŘED TŘEMI ROKY SE STAL ŘEDITELEM SEKCE PRO MLÁDEŽ ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE V PRAZE, KTERÁ ZASTŘEŠUJE AKTIVITY A PROGRAMY PRO MLADÉ V CELÉ ČR.

PŘÍRODA A KRAJINA, STEJNĚ JAKO DUCHOVNÍ ŽIVOT A SLUŽBA DRUHÝM, TO JSOU SVĚTY BLÍZKÉ TVÉMU SRDCI. MAJÍ ALE ZEMĚDĚLSTVÍ A KNĚŽSTVÍ NĚCO SPOLEČNÉHO?

Při studiích na zemědělské škole jsem poznával, jak semínko musí umřít, aby přineslo úrodu. Pozoroval jsem růst rostlin ve všech fázích až do sklizně. Vždycky mě fascinovaly oseední postupy, procesy růstu plodin. Taký při chovu dobytka jsem objevoval krásu a logiku zvířat.

Při studiu teologie jsem začal nejprve filozofií, kde jsem si utvářel základy pro poznání pravdy. Pak jsem začal vstupovat do tajů poznávání Boha. Zkušenost ze zemědělství mi pomohla držet se nohama na zemi. Selská moudrost má svoji krásu. Je jednoduchá, předávaná z generace na generaci a vyzkoušená přírodním putováním člověka. Myslím, že obojí – víra a péče o krajinu – zrcadlí Boha – dobrého Stvořitele.

JAK TĚ ZKUŠENOST PRÁCE V ZEMĚDĚLSTVÍ OVLIVNILA? JAK TĚ PŘIPRAVILA NA ŽIVOT?

Velice! Můj dědeček by člověk pokorný a prostý. Společně s babičkou a mými rodiči mě naučili pracovat, ale nikdy nás do práce nenutili. Viděl jsem příklad a za ním jsem šel. Ať to bylo při obrácení sena, kosení trávy, při jízdě traktorem nebo kombajnem. Píle a nasazení pro věc, ty mě připravily na život. Taký vděčnost za sklizené dary.

A nutnost čekat, když ještě plodiny nebyly zralé. I umět přijmout těžkosti, velký vítr, prudký déšť, nepohodlí...

MLADÍ, SE KTERÝMI SPOLUPRACUJEŠ, TI OBČAS ŘÍKAJÍ „FARMÁŘ“. I KDYŽ TEĎ PŮSOBÍŠ V PRAZE, CÍTÍŠ SE JÍM STÁLE – ASPOŇ TROCHU – BÝT?

Je to už více let, co jsem pracoval na farmě, ale v srdci jsem pořád zemědělec. Rád rozjímám o textu z Nového zákona o dobrém pastýři, který se stará o ovečky a ví, co a jak... Mám radost, když můžu občas manuálně pracovat. Naposledy jsem byl v lese kácet stromy, prožil domácí zabíjačku a taky mini orbu s traktorem.

JSI VĚŘÍCÍ, DOKONCE SES STAL KNĚZEM V KATOLICKÉ CÍRKVI. TO JE DNES HODNĚ VÝJIMEČNÁ VĚC. DÁ SE STRUČNĚ ŘÍCT, PROČ SES TAK ROZHDL?

Přátelé se modlili za nová kněžská povolání. Mě Bůh oslovil a já se rozhodl za Ním jít. Zjistil jsem později, že i můj dědeček chtěl být knězem. Nakonec se jím nestal, protože uposlechl svého otce a převzal statek. Svého rozhodnutí nelituji, i když vedlo k opuštění polí, lesů, luk. Pán Bůh opravdu dává stokrát víc, jak se o tom píše v Bibli. **ZMÍNIL JSI BIBLI, POSVÁTNOU KNIHU KŘESŤANŮ. PŘIPOMEŇ NÁM, CO JE ZÁKLADEM TĚTO VÍRY. ČEMU NEBO KOMU KŘESŤANÉ VĚŘÍ?**

Jde o to být dobrým člověkem. A co všechno to znamená, to často poznáváme postupně, jak dozráváme a rosteme ve víře a ve svém lidství. Je důležité přijmout křest,

ve kterém dává Bůh každému schopnost prožívat s ním plnohodnotný vztah. Tak jako myslím na blízkého člověka, zavolám mu, navštívím ho, tak denně je potřeba se modlit, trávit čas s Bohem. Víra je přátelství s Ním.

JAKÝ VZTAH MÁ KŘESŤANSTVÍ K PŘÍRODĚ, KRAJINĚ, K ZEMĚDĚLSTVÍ?

V každém koutku přírody, v její kráse může člověk zakusit Boží blízkost. Ať je to u řeky, na horách nebo ve velkoměstě Praze. Je ale otázkou, na kolik si člověk všímá a chce všímat. Na kolik vidí a chce Boží stopu v přírodě vidět.

SKORO 15 LET JSI VEDL STŘEDISKO PRO MLÁDEŽ VE STARÉ VSI NAD ONDŘEJNICÍ V OSTRAVSKO-OPAVSKÉ DIECÉZI (MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI). PŘIPRAVOVAL JSI NEJRŮZNĚJŠÍ AKTIVITY VČETNĚ DOBROVOLNICKÝCH BRIGÁD, PŘI NICHŽ MLADÍ LIDÉ POMÁHALI S PÉČÍ O PŘÍRODU, KRAJINU. PROČ POVAŽUJEŠ FYZICKOU PRÁCI ZA TAK DŮLEŽITOU?

Člověk, který nezažil přirozenou únavu z práce, neví, co to je pocit z dobře vykonané práce. Je to stav, kdy vás celé tělo bolí, ale duše jásá, protože člověk vykonal něco prospěšného. Ať je to sklizeň řepy, brambor nebo brigáda na farní zahradě. Každou smysluplnou prací se podílíme na kráse stvoření.

SPOLUORGANIZOVAL JSI CELOSTÁTNÍ SETKÁNÍ MLÁDEŽE – PĚTIDENNÍ AKCI, KTERÁ SE USKUTEČNILA V OLOMOUCI ZA ÚČASTI VÍCE NEŽ 6 000 MLADÝCH. ATMOSFÉRA TAM BYLA SKVĚLÁ; PROGRAM I CHOVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ SI POCHVALOVAL DOKONCE PRIMÁTOR MĚSTA OLOMOUC (A DALŠÍ PŘEDSTAVITELÉ MĚSTSKÝCH INSTITUCÍ). CO JE SMYSLEM TAKOVÉHO SETKÁNÍ?

Prožít sílu, radostnost víry. Mladí z různých koutů České republiky, většinou ve věku od 15 do 30 let, tady projeví své postoje a názory. Účastníci se workshopů, přednášek, sportovních aktivit, spolu se i modlili a někteří využili čas taky k návštěvám nemocných nebo seniorů, kteří jsou svými rodinami opuštěni. Všechno probíhalo v přátelském duchu a v radosti. Vidím to jako takové fajn zastavení, načerpání sil a nasměrování střelky kompasu správným směrem. **JSI ŘEDITелеM SEKCE PRO MLÁDEŽ ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE. TVÝM ÚKOLEM JE PŘIPRAVOVAT JEDNORÁZOVÉ I DLOUHODOBĚJŠÍ PROGRAMY PRO MLADÉ LIDI V KŘESŤANSKÉM DUCHU. CO MLADÝ ČLOVĚK PODLE TVÉHO NÁZORU POTŘEBUJE?**

Vidět dobré vzory v rodině, škole a společnosti. Příklady táhnou. Ve světě médií, hlavně internetu a sociálních sítí, je problém se vyznat. Když mladý člověk nemá věci hodnotově poskládané, neví, co a proč chce, a tak se dlouho hledá a zbytečně mu utíkají krásná léta. Vůbec nevadí, že občas padáme. Důležité je ale jít dál, s ochotou být tu i pro druhé. **ČASTO SE DNES MLUVÍ O UDRŽITELNÉM ROZVOJI, O ZODPOVĚDNOSTI ZA PŘÍRODU. JAK O TĚCHTO TÉMATECH PŘEMÝŠLÍŠ TY?**

Myslím, že by prozatím stačilo, kdybychom žili aspoň trochu skromněji. A vnímali přírodu jako dar pro každého člověka na planetě.

ŽIVOT ZEMĚDĚLCE URČUJÍ ROČNÍ OBDOBÍ – KAŽDÉ Z NICH ZVE K JINÉ PRÁCI. JAK PROŽÍVÁ PRŮBĚH ROKU VĚŘÍCÍ ČLOVĚK – KŘESŤAN, JE ZASE DÁNO RŮZNÝMI SVÁTKY A OBDOBÍMI CÍRKEVNÍHO ROKU. I KDYŽ DŘÍVE BYLO OBOJÍ ÚZCE SPOJENO, DNES TU SPOJITOST PŘÍLIŠ NEVNÍMÁME. MŮŽEŠ JI PŘIPOMENOUT?

Je pravda, že zemědělec má v každém ročním období co dělat. V zimě připravuje plán, dělá rozbor, opravuje stroje na sezónu. Na jaře je potřeba vše dát do země. Potom se čeká a ošetřuje, až přijde čas sklizně. Na podzim přicházejí žně. Zdá se mi důležité přistoupit k tomu s pokorou – nechťt mít jahody v zimě a pak v létě zimu. Každé období má svou příležitost k radosti. V křesťanském roce slavíme Vánoce v čase zimního slunovratu, dále Velikonoce – zmrtvýchvstání Ježíše Krista, spjaté s jarní obnovou země (aspoň v našich zeměpisných šířkách tomu tak je), Letnice, tedy seslání Ducha svatého na kraji léta a potom mnohé další svátky, například poutě a posvícení.

BLÍŽÍ SE VÁNOCE. JAKÉ VLASTNĚ JE JEJICH POSELSTVÍ?

Především to, že Bůh lidi neopustil, že je nám blízko. Jeho věrnost a lásku můžeme vnímat ještě intenzivněji, protože na sebe před více než 2 000 lety vzal podobu člověka v Ježíši Kristu – tedy v malém Ježíškovi, na kterého se chodíme dívat do betlémských jeslí. O tom jsou Vánoce – narodil se Ježíš, který je naplno člověkem a naplno Božím Synem. A nabízí nám naději, smysl života, radost i dnes. Rád bych pozval k tomu, aby žádné setkání a slavení nebylo prázdné. Když se těším a připravuji, tak prožitek může být opravdu požehnaný. To přeji všem čtenářům a jejich rodinám. A také pokoj v srdci.

ambiciózní právní předpisy, jako je směrnice o ptácích, směrnice o přírodních stanovištích, rámcová směrnice o vodě a rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí. K zachování biologické rozmanitosti přispívají také právní předpisy týkající se oblastí, jako je znečištění, invazní nepůvodní druhy a změna klimatu, které se zabývají příčinami tohoto úbytku.

EU je aktivní rovněž na mezinárodní úrovni, kde pomáhá zajišťovat dodržování globálních závazků týkajících se ochrany přírody a biologické rozmanitosti podle Úmluvy o biologické rozmanitosti a Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030

V prosinci 2019 vyzvali ministři životního prostředí členských států EU Komisi, aby vypracovala ambiciózní, realistickou a ucelenou strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030, která by byla ústředním prvkem Zelené dohody pro Evropu.

Dne 20. května 2020 přijala Komise návrh strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030. Cílem této strategie je zajistit, aby se biologická rozmanitost v Evropě začala do roku 2030 obnovovat ve prospěch lidí, klimatu a planety. Nejdůležitější opatření, jež mají být do roku 2030 uskutečněna, zahrnují:

>**vytvoření chráněných území** na nejméně 30 % pevniny a moře v Evropě na základě již existujících oblastí v rámci sítě Natura 2000,

>**obnovení poškozených ekosystémů** napříč EU do roku 2030 pomocí řady konkrétních závazků a opatření, včetně snížení používání a rizika pesticidů o 50 % do roku 2030 a výsadbou až 3 miliard stromů,

>**uvolnění 20 miliard eur ročně na biologickou rozmanitost** prostřednictvím fondů EU, ale i vnitrostátního a soukromého financování,

>**jít příkladem na celosvětové úrovni** za účelem vytvoření ambiciózního celosvětového rámce pro biologickou rozmanitost.

JAK EU CHRÁNÍ PŘÍRODU

TEXT TZ ER

HOW THE EU PROTECTS NATURE

AJ: Biodiversity is the backbone of life. It is essential for humans as much as for the environment, and to fight climate change. It is vital to protect people's health and it sustains our economy. Yet, biodiversity is declining at alarming rates, causing the extinction of 200 species every day, according to scientists.

In line with the international target agreed in 2010, the EU is committed to halting biodiversity loss by 2020 through its biodiversity strategy. As the target comes to expiry this year, the EU intends to adopt a new strategy with a renewed commitment. In December 2019, the Council called upon the Commission to develop an ambitious, realistic and coherent biodiversity strategy as a central element of the European Green Deal. The European Commission presented its proposal for a 2030 EU biodiversity strategy in May 2020. Biodiversity is vital to provide people with food, fresh water and clean air. It plays an important role in keeping nature in balance. This is essential for the environment and tackling climate change, but also for our health and preventing the spread of infectious diseases.

Biodiversity is crucial for the economy. Almost half of global GDP (some €40 trillion) depends on nature and the services it provides, according to the World Economic Forum. The largest economic sectors (construction, agriculture and the food and drinks industry) are all highly dependent on nature and together generate close to €7.3 trillion in the economy. Therefore, healthy ecosystems are also key to the recovery from the COVID-19 crisis. Human activities, causing pollution and changes to habitats, as well as climate change, are putting a strain on species and ecosystems. Scientists estimate that one million species of plants, insects, birds and mammals are currently threatened with extinction worldwide and up to 200 of them disappear every day.

EU actions to protect and restore biodiversity

In 2011, the EU adopted its biodiversity strategy, in line with its commitment under the United Nations Convention on Biological Diversity to halt the loss of biodiversity and ecosystem services in the EU and help stop global biodiversity loss by 2020.

In addition to the strategy, EU efforts to stop the loss of biodiversity and ecosystem services are grounded in ambitious legislation, such as the Birds and Habitats directives, the Water framework directive and the Marine Strategy framework directive. Legislation covering sectors such as pollution, invasive alien species and climate change contribute to conserving biodiversity by tackling the drivers of its loss. The EU also plays an active role at the international level, helping to ensure that the global commitments on protecting nature and biodiversity under the Convention on Biological Diversity and the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora are met.

EU biodiversity strategy up to 2030

In December 2019, EU environment ministers called upon the Commission to develop an ambitious, realistic and coherent 2030 EU biodiversity strategy as a central element of the European Green Deal. On 20 May 2020, the Commission adopted its proposal on the EU biodiversity strategy for 2030. The objective of the strategy is to put Europe's biodiversity on a path to recovery by 2030 bringing benefits for people, the climate and the planet. The main actions to be delivered by 2030 include:

>**creating protected areas** for at least 30% of land and of sea in Europe, building upon existing Natura 2000 areas

>**restoring degraded ecosystems** across the EU by 2030 through a series of concrete commitments and actions, including reducing the use and risk of pesticides by 50% by 2030 and planting 3 billion trees

>**unlocking €20 billion per year for biodiversity** through EU funds and national and private funding

>**leading by example at global level** for an ambitious global biodiversity framework

SKALNÍ PEVNOST DRÁBSKÉ SVĚTNIČKY

TEXT | FOTO HANA HONSOVÁ, ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE, ARCHIV WM

cestování

Bývalá skalní pevnost v Českém Ráji Drábské světničky se vypínala na okraji plošiny skalního masivu u čedičového vrchu Mužský nedaleko Mnichova Hradiště. V současnosti Drábské světničky patří mezi nejvyhledávanější místa Českého ráje především kvůli dalekému výhledu do okolní krajiny.

Opevněné sídlo, tyčící se ve výšce 86 až 141 metrů nad údolím, bylo podle archeologických pramenů založeno ve druhé třetině třináctého století během výrazné kolonizační aktivity hradištských cisterciáků. Do skalních bloků bylo vytesáno asi třicet místností pospojovaných dřevěnými můstky a žebříky. Místnosti sloužily jako zásobárny, lidé žili v dřevěných obydlích.

PŮVODNĚ DŘEVĚNÝ HRAD

Drábské světničky s blízkou Klamornou a opevněním Staré Hradu u Příhraz zpočátku plnily funkci strážních bodů, střežících klášterní území i část pojizerské stezky. Početné archeologické nálezy dokládají existenci hradu až do čtrnáctého století. Kolem r. 1430 byl hrad rozšířen husity, kteří potřebovali kontrolovat cestu údolím Jizery. Po bitvě u Lipan hrad opustili.

Původně dřevěný hrad byl vybudován na sedmi pískovcových blocích, oddělených úzkými puklinami, na okraji rozsáhlé skalní plošiny se starším pravěkým a raně středověkým osídlením.

V několika výškových úrovních patnáct až čtyřicet metrů vysokých skal se dochovaly dvě desítky tesaných prostor různých funkcí, zbytky pěti chodeb, tesané základy po sedmi dřevěných

stavbách a pěti mostních konstrukcích a tesaný žlab dokládající ukotvení dřevěné palisády.

DOMINANTOU BYLA VĚŽ

Na okrajích skal lze místy tušit dřevěné ochozy, mezi bloky se dochovaly drážky po uzavření puklin a kapsy po kotvících trámech. Dominantou celé dispozice byla mohutná roubená věž chránící vstup do hradu po visutém nebo padacím mostě. Středověký vstup vedl od východu, z bloků navazujících na souvislý skalní výchoz.

Největší místností hradu je kaple, světnice s tesaným oltářem, odkrytým v roce 1921. Dnešní turistický přístup vedený odspodu přitesanou skalní spárou vznikl nejspíše roku 1830. Schodiště bylo rozšířeno ve dvacátých letech minulého století.

Pozdně středověké a novověké využívání tesaných prostor dokládají především historické skalní rytiny. Některé nápisy z šestnáctého a

sedmnáctého století spolu s výpovědí písemných pramenů připouštějí schůzky členů Jednoty bratrské a možný pobyt utrakvistických kněží.

STARÉ RYTINY

Část nápisů z osmnáctého století pochází z období slezských válek. Vzácné jsou staré hebrejské rytiny. Okrajové partie skalních bloků a předpolí hradu pozměnila novověká těžba pískovcových kvádrů.

Archeologicky jsou Drábské světničky známé už od osmdesátých let devatenáctého století. Model možné podoby hradu v pozdním středověku lze zhlédnout v Muzeu města Mnichovo Hradiště.

V současné době je tato bývalá pevnost jedním z nejnavštěvovanějších míst kraje, protože nabízí úchvatné výhledy do nádherné krajiny chráněné krajinné oblasti Český ráj, která byla v roce 2005 vyhlášena geologickým parkem UNESCO.

kalendář

TEXT REDAKCE

(16)

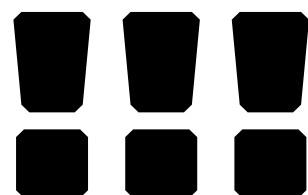
DŮLEŽITÉ UPOOZORNĚNÍ KE KALENDÁŘI NA MĚSÍC PROSINEC

Konání hromadných akcí ve venkovních i vnitřních prostorách je opět omezeno. Prosím informujte se o aktuální situaci a dodržujte doporučená opatření a nařízení. Jen tak se budeme moc opět brzy setkávat na našich oblíbených akcích.

Rádi zveřejním tipy na akce ve Vašem okolí. Zasiljte nám je prostřednictvím emailu či IG zprávy s předstihem alespoň 14 dní.

Děkujeme.

Celá ČR

Příští číslo vychází 25.1.

redakční rada

Mgr. Otakar Březina, Česká zemědělská akademie v Humpolci | **Ing. Ludmila Gočálová**, Ministerstvo zemědělství ČR | **Ing. Petr Hienl**, Místní akční skupina Krajina srdce | **PhDr. Aleš Hradečný**, Praha | **Ing. Zorka Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha | **Ing. Alena Krajičková**, Praha | **Ing. Emil Kříž, Ph.D.**, Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha | **doc. PhDr. Dana Linhartová, CSc.**, Institut celoživotního vzdělávání MENDELU Brno | **Ing. Václav Stránský**, Ministerstvo zemědělství ČR | Evidenční číslo MK ČR E 2826 ISSN 1803-8271 (Online)

(17)

ZKUŠENOSTI S VÝUKOU NA DÁLKU

TEXT ING. MIROSLAV ČAPEK, ŘEDITEL ŠKOLY, SŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ, BLATNÁ

FOTO ARCHIV ŠKOLY / JÍZDA ZRUČNOSTI

Distanční výuka - pojem, který nám ještě před rokem mnoho neříkal, a zkušenosti v naší škole s touto formou výuky byly minimální. Události letošního roku způsobily, že učitelé a žáci běžného prezenčního studia jsou nuceni stále ve větší míře přecházet na výuku dálkovou.

Určitě nejsem kompetentní k tomu, abych uváděl nějaká obecná pravidla, postupy a metody. Údaje a informace v tomto článku vychází z podmínek naší školy a ze zkušeností mých osobních, dalších pedagogů i z ohlasů našich žáků.

Naše škola - střední odborné učiliště - nabízí vzdělání především ve tříletých učebních oborech technického směru, konkrétně jsou to obory Opravář zemědělských strojů, Elektrikář, Autoelektrikář a Automechanik. Absolventi mají možnost pokračovat v nástavbovém maturitním studiu oboru Podnikání. V dálkové formě realizujeme výuku v oborech Včelař a Elektrikář.

Samozřejmě už několik let máme k dispozici webový portál, který umožňuje využívat on-line sdílení digitálních učebních materiálů a komunikovat mezi žáky a učiteli. Používal se ale spíše jako podpora a doplněk prezenční výuky pro samostudium.

Dříve jsme využívali jsme aplikaci OLAT, která sice splňovala hlavní požadavky školy, ale uživatelské rozhraní nebylo úplně přehledné a přívětivé. Proto jsme v roce 2019 přešli na platformu Google APPS, která pro školy nabízí celý komplex možností od běžných kancelářských aplikací, cloudového datového úložiště, e-mailových schránek a dalších funkcionalit. Pro výuku na dálku je speciálně určen

modul Učebna, který řeší všechny potřebné úkony se sdílením výukových materiálů, zadávání úkolů a jejich hodnocení.

Dá se tedy říci, že při nutnosti přechodu na distanční výuku v březnu byla naše škola po technické stránce dostatečně dobře připravena.

Nezbytnou podmínkou efektivní distanční výuky je také ochota k využívání informačních technologií a dostatečné IT schopnosti uživatelů. Také se ukázalo, že metody a formy pedagogické práce musí být dost odlišné než při prezenční výuce. Problém může být v tom, že ne všichni pedagogové (ani žáci) jsou schopni se těmito požadavkům dostatečně rychle přizpůsobovat.

Distanční výuka může být realizována různými způsoby. Vždy je potřeba brát v úvahu reálné možnosti a podmínky školy i žáků, a proto v každé škole probíhá jiným způsobem.

V jarním období, kdy přechod na distanční výuku přišel naprosto neočekávaně ze dne na den, nebyl velký prostor pro návrh a stanovení společných pravidel. Vyučující řešili výuku každý podle svých možností, zkoušeli různé varianty a způsoby. Všichni zúčastnění (učitelé, žáci a někdy i rodiče) se učili využívat dosud nepoznané nebo nepoužívané funkce cloudových aplikací. Bylo to období, kde vládl i trochu chaos.

Na začátku tohoto školního roku už bylo zřejmé, že nás pravděpodobně zase bude čekat období distančního vzdělávání. Bylo proto žádoucí sjednotit používané způsoby a stanovit závazná pravidla používaná všemi účastníky. Výběr vhodné formy

dálkové výuky pro naši školu byl řešen na mnoha poradách i v neformálních diskuzích pedagogů.

Mezi žáky byl proveden průzkum, při kterém bylo zjištěno, že až na malé výjimky mají všichni doma k dispozici počítačové vybavení a funkční internetové připojení. Ne všichni ale disponují technikou dostatečně výkonnou a multimediálně vybavenou, a i kvalita a rychlost internetového připojení je hodně rozdílná.

Na základě těchto zjištění a z možností vyzkoušených v jarním období jsme jako nejlépe vyhovující možností a potřebám žáků i učitelů zvolili on-line asynchronní způsob s využitím modulu Google Učebna. Učitelé do sdíleného cloudového prostoru ukládají digitální výukové materiály a zadávají žákům úkoly. Žáci mají možnost si zadané materiály prostudovat a vypracované úkoly v tomto systému učitelé odevzdat. Přitom je podstatné, že do systému nemusí vstupovat ve stejném čase. To umožňuje žákům pracovat individuálně, přizpůsobit si pracovní tempo a čas studia svým schopnostem a možnostem.

Synchronní výuku - tedy videokonference, kdy učitel a žáci spolu komunikují bezprostředně pomocí přenosu obrazu a zvuku, využívají naši učitelé v menší míře, zejména při výuce jazyků.

Ze zkušenosti z jarního období víme, že podstatná část žáků si v době, kdy nemohou studovat prezenčně ve škole,

zajistí individuální praxi nebo brigádu u firem. Řeší tím jednak své finanční potřeby, a hlavně vypomáhají v klíčových provozech, kde je vlivem epidemie nedostatek pracovníků. V distanční výuce se snažíme tyto společensky žádoucí aktivity také zohlednit. Pro tyto žáky by nebylo reálné zúčastnit se výuky pravidelně v přesně stanovené době dané rozvrhem.

Tímto způsobem distanční výuky se dá poměrně dobře realizovat teoretické vyučování, i když samozřejmě nevyhovuje všem. Naši žáci denního studia nejsou vyloženě studijní typy, jsou zaměřeni více prakticky. Mnozí mají různé specifické obtíže s učením a potřebují individuální přístup učitele, přizpůsobení metody, formy a tempa výuky. Z ohlasů žáků je patrné, že jim nejvíc chybí osobní kontakt s učitelem, vedení při výuce, mít možnost reagovat na výklad, ptát se, a to v distanční formě není tak bezprostředně možné.

Zásadní problém ale v našem případě nastává v odborném výcviku. Jak už jsem zmiňoval, jsme zaměřeni na tříleté obory s výučním listem, a tedy s vysokým podílem praktického vyučování - odborného výcviku. Plnohodnotná výuka odborného výcviku distančním způsobem je prakticky nemožná. V řemeslných oborech žáci musí získat praktické dovednosti, zkušenosti a zručnost. Tyto schopnosti bohužel není možné si osvojit (nebo jen ve zcela malé míře) jinak než reálným nácvikem manuálních činností. Žáci si potřebují vyzkoušet ruční práci, nacvičit jednotlivé úkony, všechno

si zkrátka osahat a vyzkoušet vlastníma rukama. Musí poznat, které svaly je začnou bolet po půlhodince pilování, zjistit, jak si poradit se zarezlými šrouby, získat cit na to, jakou silou je utahovat, naučit se nastavit správné parametry na obráběcím stroji, připojit diagnostiku k automobilu a mnoho a mnoho dalšího.

Samostatnou kapitolou jsou pak svářečské a řidičské kurzy, kde je přesně zákonem stanovený rozsah hodin výuky. Už ve výpadku prezenční výuky na jaře nám v těchto kurzech nastal značný skluz a některé jsme dokončovali až po letních prázdninách. Pokud by výpadek praktického vyučování byl významný i v letošním školním roce, znamenalo by to vážný problém s dokončením kurzů zejména pro žáky třetích ročníků.

Jaké tedy shrnutí na závěr? Distanční výuku je možné dobře realizovat v teoretickém vyučování. Její efektivita ale určitě není taková jako při osobní účasti na vyučování. Od žáků vyžaduje větší iniciativu, zapojení a samostatnost. Daleko víc jsou vidět rozdíly mezi žáky. Většinou ti, kteří mají o studium zájem a mají i dostatečnou podporu v rodině, jsou schopni zvládnout samostatné studium velmi dobře bez větších problémů. Naopak žáci, kteří mají horší přístup ke studiu a slabší výsledky, v distanční výuce poleví ještě víc a jejich mezery ve znalostech se prohlubují. Ale není to úplným pravidlem. V menší míře jsme zaznamenali i případy, kdy „průměrní“ žáci si v době distanční výuky vedli velmi dobře, lépe než při prezenční výuce. Je vidět, že některým naopak tato forma vyhovuje více, mají na studium dostatek času a sami si určují tempo a způsob práce.

Distančním způsobem ale nelze řešit praktické vyučování, a to ani náhradními způsoby. Jsou snahy a doporučení nahradit praxi sledováním videí, studiem pracovních postupů, servisních příruček a podobně. To je sice možné, ale ze svého principu jsou tyto činnosti zase veskrze teoretické. Jsem proto velmi rád, že se realizace praktického vyučování v odborných školách stala jednou z priorit při omezování provozu škol z důvodu mimořádných opatření a že jsme mohli u nás výuku odborného výcviku zase od 25. listopadu v plném rozsahu obnovit. A co mě v této situaci nejvíc mile překvapilo? Že se žáci začali těšit do školy!

KLATOVSKÝ ZEMĚ-LEARN-EC

TEXT A FOTO ING. VLADISLAV SMOLÍK, ŘEDITEL ŠKOLY, STŘEDNÍ ŠKOLA ZEMĚDĚLSKÁ A POTRAVINÁŘSKÁ, KLATOVY

Střední škola zemědělská a potravinářská v Klatovech při online výuce využívala Microsoft TEAMS, mohla tak navázat na již dříve zrealizované evropské projekty, a to E-learning-podpora vzdělávání na SŠZP Klatovy, Zkvalitňování výuky zemědělských a potravinářských oborů na SŠZP Klatovy a Inovace výuky na SŠZP Klatovy. Zúročila se také spolupráce s firmou Microsoft, protože naše škola

patří mezi Microsoft Showcase School.

Na jaře prošli vyučující dvoudenním školením, v každém předmětu odučili minimálně jednu hodinu týdně, dané hodiny vykazovali ve formuláři a online hodiny byly nahrávány pro pozdější zhlédnutí. Jako jednotná platforma byl stanoven Microsoft Teams pod názvem ZEMĚ-learn-EC.

Žáci měli možnost si pro online výuku vypůjčit notebooky. S technickými problémy jim kromě koordinátora a metodiků ICT pomáhal také Ing. Karel Rejthar, hlavní osoba ICT vzdělávacího centra Microsoft v naší škole. Tato pomoc byla nabídnuta i dalším školám, pomáhali i žáci IT oboru. Počet škol, které dostaly pomoc, se pohyboval v desítkách.

Platformu využilo i vedení školy, a to ke komunikaci a řešení úkolů, zejména pro pedagogické porady, provozní porady. Online se uskutečnila i školská rada, porada ředitelů z KÚ Plzeňského kraje, online setkávání se žáky celé školy, se žáky budoucích prvních ročníků a setkání závěrečných ročníků před maturitními a závěrečnými zkouškami.

Zpětnou vazbou byly dotazníky ohledně spokojenosti. Většina žáků byla s online výukou spokojena, kladně hodnotili rozsah a způsob předávání učiva ze stran vyučujících. Zapojení pedagogů do výuky bylo 100%.

zemědělská škola

MÁ INSTAGRAM

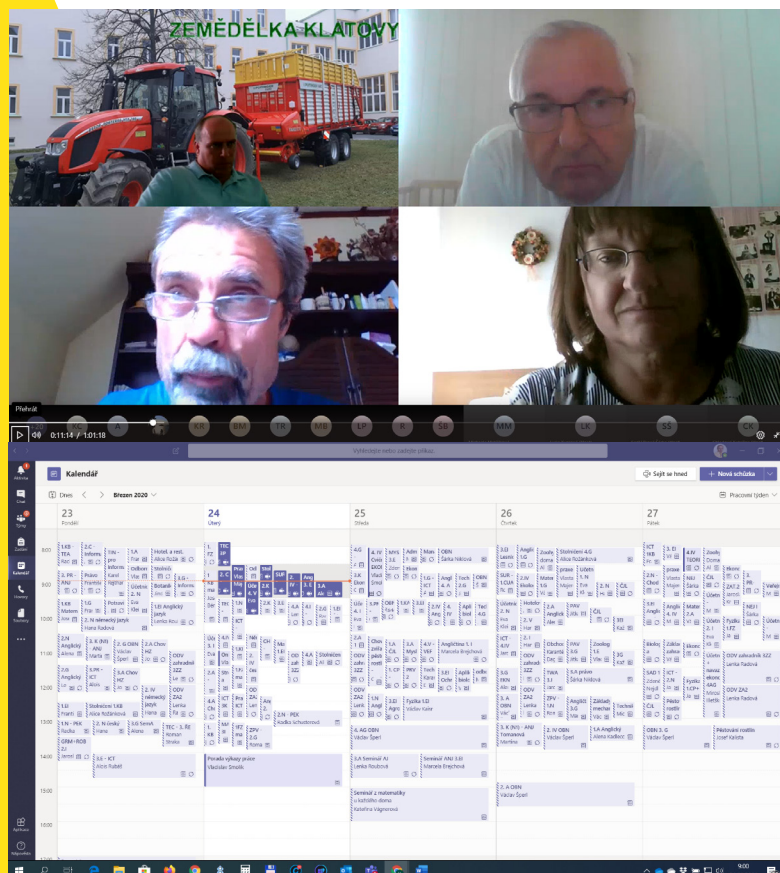
INSTAGRAM.COM/ZEMEDELSKASKOLA

OZNAČUJ SVÉ FOTKY #agricult

KAŽDÝ MĚSÍC ODMĚNÍME TY NEJLEPŠÍ

VYCHÁDZAJME ZO STRUČNÉHO ZÁKLADU

TEXT | FOTO JÁN PIEŠŤANSKÝ

Mnohokrát sa mi v živote stalo, že niektorý chovateľ ma poprosil o podanie stručnej informácie ohľadom chovu domácich alebo hospodárskych zvierat. V poslednom čase som sa stretol s otázkami týkajúcimi sa rýchleho vysvetlenia problematiky výživy a dietetiky hydiny resp. králikov. Spočiatku som si myslel, že rady chovateľov sa začínajú rozrastať alebo to, že niektorí obyvatelia v čase neistôt s dovozom živočíšnych produktov, či čoraz častejšom pochybovaní o ich kvalite sa dajú na chov týchto zvierat, hlavne vďaka ich rýchlej rastovej schopnosti, vysokej reprodukcií, skorému dospievaniu, včasnému dosiahnutiu jatočnej zrelosti a zároveň menšími nárokmi na priestor ako aj na problém skladovania výkalov. Moja domnienka sa potvrdila iba z malej časti. Problém tkvel v tom, že pri súčasnom dištančnom vzdelávaní sú žiakom dávané úlohy ohľadom riešenia tejto problematiky.

Základné znaky prijímania, spracovania a trávenia krmiva u najčastejšie chovaných druhov malých hospodárskych zvierat

Základný znak		Kura domáca	Králík domáci
Biologické zatriedenie - rad		hrabavce	hlodavce
Podávanie živín		cestou kompletných kŕmnych zmesí, zrnín a koncentrátov pridávaných do zrnín	cestou objemových kŕmív s vyšším obsahom vlákniny, celých obilnín alebo granúl
Prevládajúce krmivá		zrniny	široké spektrum objemových kŕmív vrátane vŕiatí a burín
Krmivá zabezpečujúce optimálne trávenie		grit	ohryz
Príjem krmiva		celé časti – zobanie a prehĺtnutie	hlodanie a dokonalé spracovanie v ústach
Trávenie krmiva	mechanické (fyzikálne)	svalnatý žalúdok (hrvoľ - nabobtnávanie)	žutie
	chemické	žľaznatý žalúdok a tenké črevo	žalúdok a tenké črevo
	biologické	slepé črevá	slepé črevo s uplatnením cecotrofie
Všeobecná vnímavosť na ochorenia tráviacej sústavy		zápal hrvoľa, upchatie hrvoľa a žalúdka, kokcidióza, salmonelóza, nádory na črevách, infekčný zápal pečene a slepých čriev	otravy jedovatým krmivom, acidóza, zdutie, nenákazlivá hnačka, kokcidióza, klostridióza, enzootická králičia enteropatia

Hoci v odbornej literatúre, periodikách i na internetových stránkach je v niektorých častiach podrobne rozpracovaná, tak pre ucelenú odpoveď je ju potrebné dať do súvislého a pri našom predkladanom prípade taktiež i do stručného celku. Osobne som sa o to pokúsil, na prvý pohľad atypickou formou, a to spracovaním základných údajov do prehľadnej tabuľky, ktorá tvorí základ problémového vyučovania t. j. na predložený problém hľadať odborné a pre chovateľa i potrebné odpovede.

Z uvedeného vyplýva, že tabuľka nemusí byť iba súbor čísel, ale aj základných slovných a odborných, príp. odbornometodických informácií. Tie som spracoval na báze širokej škály poznatkov nadobudnutých s chovom v nej uvedených malých hospodárskych zvierat a to tak, aby si ich chovateľ rozširoval, sám si medzi nimi vytváral súvislosti a vytváral nielen odpovede, ale i optimálne prvky chovateľského prostredia cestou výživy zvierat.

SEDMÁ ZLATÁ MEDAILE ZA KVĚTOVÝ MED Z PRODUKCE LETIŠTĚ PRAHA

TEXT | FOTO TZ PRG AERO

Letiště Václava Havla Praha získalo již po sedmé Zlatou medaili v soutěži Český med za svůj letošní květový med. Soutěž každoročně vyhlašuje Výzkumný ústav včelařský v Dole, který ohodnotil letištní vzorek hodnocením 97%. Opětovně získaná Zlatá medaile potvrzuje dlouhodobě nejvyšší kvalitu medu produkovaného včelstvy chovanými v areálu Letiště Praha.

Soutěže Český med se Letiště Praha účastní pravidelně, přičemž získal již sedmé Zlaté medaile potvrzující vysokou kvalitu medu, která se v rámci soutěže hodnotí v akreditované laboratoři Výzkumného ústavu včelařského ve čtyřech kritériích, a to fyzikálně chemické vlastnosti, povinné údaje na etiketě, správnost etikety včetně doplňujících údajů a celkový estetický dojem produktu. Vysoce ceněný med je tak výsledkem několikaleté práce celého týmu letištních včelařů a jejich

příkladné profesionální péče o včelstva. Chov včel probíhá na Letišti Praha od listopadu 2011, kdy se Praha připojila k ostatním světovým letištím, která v rámci snižování negativních dopadů letecké dopravy na životní prostředí sledují kvalitu ovzduší v okolí letiště pomocí včel. V současné době vlastní Letiště Praha 7 včelstev, která dohromady v letních měsících čítají přibližně 350 000 tisíc včel a včelaři z jejich plástů letos stočili bezmála 90 kilogramů medu. Stáčení medu však není ten hlavní důvod pro chov včelstev. „Díky včelám, které během své cesty za opylováním kvetoucích rostlin obletí okruh několika kilometrů a získají tak vzorky z okolního prostředí, můžeme chemickým rozбором plástového pylu získat cenné údaje o případném znečištění životního prostředí v okolí,“ vysvětluje princip biomonitoringu pomocí včel Soňa Hykyšová, ředitelka Ochrany životního prostřední Letiště Praha. Vzorky plástového pylu i medu jsou proto zasílány na rozbor do akreditované laboratoře Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, kde je prováděn residuální rozbor obsahu těžkých kovů a organických látek, tzv. polyaromatických uhlovodíků. Přestože není letištní med kvůli nízké produkci a účelům biomonitoringu určen ke komerčnímu prodeji, je využíván jako zajímavý upomínkový produkt pro partnery Letiště Praha. Pravidelně jej však mohou ochutnat i návštěvníci nejrozličnějších akcí pro veřejnost, které Letiště Praha přímo pořádá nebo se jich účastní.

ZEMĚDĚLSTVÍ = POTRAVINY

#POMOCZEMĚ

**ZAPOJ SE DO POMOCI
ZEMĚDĚLCŮM A LESNÍKŮM**

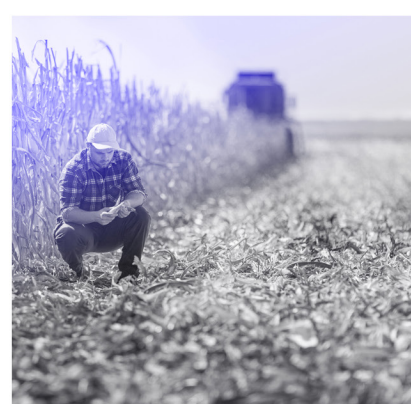
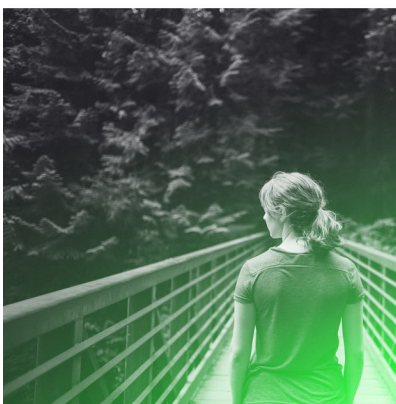
**KDE JE
POTŘEBA
POMOCI?**

**STÁLE AKTUALIZOVANÝ SEZNAM
NAJDETE NA
[INSTAGRAM.COM/ZEMEDELKASKOLA](https://www.instagram.com/zemelelaskaskola)**

DĚKUJEME ZA SDÍLENÍ

VYBRALI JSME SI

VYBERTE SI TAKÉ

**STŘEDNÍ
ZEMĚDĚLSKOU
ŠKOLU**

PŘEHLED VŠECH ŠKOL A OBORŮ NAJDETE NA

ZEMEDELKASKOLA.CZ

